

KÖNYVTÁRI *hiradó*

MEGJELENIK HAVONTA

II. évfolyam, 2. szám.

1958. február

Munkaértokozatot tartottunk január 23.-án reggel a Kossuth Klubban 160 kerületi és központi dolgozó részvételével, amelyen Révész Ferenc intézetvezető beszámolt az elmúlt év eredményeiről és hiányairól. Ismertette az 1958-ban ránk váró feladatokat és vázolta hároméves fejlesztési tervünket. Részletesen foglalkozott központunk minden osztályával, összgezve eredményeinket és nehézségeinket. Az 1957. év külön fejezet lesz könyvtárunk történetében. Az ellenforradalom sok kárt okozott, mégis Budapest nagy könyvtárai közül mi nyitottunk olcsónak és kerületi könyvtárhálózatunk is fűgén talpra ugrott. Ha az 1957. évi statisztikát az utolsó teljes, 1955. évivel összevetjük, kiderül, hogy a közveti nehézségek leküzdése óta lemaradásunk hónapról-hónapra csökken.

1957 végén felnértük központunk helyzetét, gyorsabb és eredményesebb munkánk érdekében új tájékoztató és propaganda osztályt szerveztünk. Feladata sokrétű: tájékoztató és figyelő szolgálat, a tárgyszó katalógus felállítása, az új szerzemények jegyzékének elkészítése, Budapesti gyűjteményünk jelentőségének tudatosítása a tanácsokkal, intézményekkel és tudományos kutató intézetekkel. Kiállítások és előadások rendezése, a sajtó, rádió stb. tájékoztatása és a Könyvtári Híradó szerkesztése.

Megalakult továbbá az igazgatási csoport, feladata: jogi, munkaügyi, személyzeti ügyek intézése, valamint a peresítési, statisztikai és tervellenőrzési munkák ellátása.

A kerületi könyvtárak osztálya is változik, ismét Módszertani osztállyá alakul. Célja, hogy a kerületi könyvtárhálózatot módszertani levelekkel és tanulmányokkal segítse és a könyvállományát minőségi és mennyiségi vonalon emelje. Ellenőrizze a duplunosítást. Kerszerűsítse ifjúsági és gyermekkönyvtáraink munkáját.

RÉVÉSZ elvtárs részletesen foglalkozott a kerületi könyvtárhálózat gondjaival és türelmet kért; sok mulasztást kell pótolni. Péter gondnokunk végiglátogatja a kerületi könyvtárakat és felméri a legsürgősebb tennivalókat.

A szenélyzeti kérdésekkel foglalkozva megemlítette, hogy a múlt évi új besorolás és fizetésemelés ellen 6 dolgozónk tiltakozott, hármat az intézetvezetőség méltányolt. Az új helyettesítési kormányrendelet is fölér egy újabb fizetésrendezéssel. Még az évben sor kerül 10 könyvtáros prágai tanulmányutjára és ismét napirendre tűzzük a tavalyról elmaradt lengyel utat is. A fegyelmi ügyek lezáródtak.

- Minden objektív feltételre megvan a könyvtár hároméves fejlesztési tervének - mondotta Révész elvtárs - mégis minden az embereken múlik. Szakmai-egyetemes tudás és munkafegyelem nélkül nem jutunk előre. Hároméves tervünket valamennyi felettes szervünk elfogadta, és márciusban dönt a VB. Pongrácz elvtárs ittjártakor teljes támogatását ígérte.

A sok mindenre kiterjedő beszámolót azzal fejezte be, nem követeljük meg mindenkitől, hogy a marxi-lenini világnézetet mindenben magáévá tegye, de a munkahelyén ezzel ellentétes nézeteket senki se vallhat.

Révész Ferenc beszámolója után Pataki Ferenc megnyitotta a vitát, amelyben tízenketen vettek részt, időrendben: Görgényi Ottó, Svientek Sándor, Polényi Péter, Kraay Gyula, Szalay Tibor, Osonor Tibor, Oszoly Kálmánné, Gati Istvánné, Falvai Éva, Zalai Zoltán, Dobos Firoška, Sugár Jenőné, Rozsnyai Károly, Wisner Józsefné, Gilicz Márta, Kertész Pál és Egerosi Zoltán.

X X X

RÉVÉSZ Ferenc igazgató a Tájékoztatási és propaganda osztály vezetésével PATAKI Ferencet; a Módszortani osztály vezetőjével SZELESTEY Gyulánét és az igazgatási csoport vezetésével SZALAI Györgyöt bizta meg.

X X X

BOGNAR Józsefnét és KLINDA Mariát, kiváló köznevelésszervező munkájukért, a Szakszervezet jutalomban részesítette.

X X X

Az Országos Könyvtárügyi Tanács KATONA Klárát az Ifjúsági és Gyermekkönyvtárak Szakbizottságába; SZÁSZ Károlyt a Katalógizálási Szakbizottságba meghívta.

X X X

TELEVIZIÓS előadással egybekötött ünnepély keretében bucsúztak a gyermekkönyvtártól jan. 21.-én délután a 7. sz. kerületi könyvtár ifju olvasói.

FELSŐBB osztályba léptek, "felnőtt" olvasójegyet kaptak.

X X X

BÖLÖNI György, Ady kortársa szubjektív, meleghangú megenlékezést tartott jan. 23.-án a 10. sz. könyvtár Ady-Kodály osztjén, amit a Rózsa Ferenc Művelődési Otthonban rendeztek. Mindegy 300 hallgató lelkes ünneplésben részesítette a közreműködő művészeket: Jancsó Adriennet, Szigethy Mária hangversenyénekesnőt, Sarkady Máriát és az Építők vegyeskarát.

Januárban 3 nagyobb kiállítás volt a 10. sz. könyvtárban:

- 1.) A. Tolsztoj születésének 75. évfordulóján,
- 2.) Szigligeti Ede halálának 80. -"-
- 3.) Renaissance irodalom - képzőművészet - zene - címmel. Ez utóbbival felhívtuk az olvasók figyelmét az egy-korszakban élő nagy kortársakra. Az a tapasztalatunk ugyanis, hogy olvasóink általában külön-külön ismerik a nagy festőket, írókat, vagy zeneszerzőket, de nem tudják a korban elhelyezni.

(B. IRÁNYI Lujza.)

ELEMLÉKEZETT KÖNYVEK

GOETHE: Vonzások és választások. (Régi fordításban a cím: Lelki rokonság.)

A regényt azoknak is ajánlhatjuk, akik a "szerelmes könyvet" keresik és azoknak is, akik a mély gondolatokat értékelni tudják. Mindvégig érdekesítő a történet és végső kicsengésében erkölcsös, ha nem is "módom" a megoldás. Egy pillanatra sem felejt el az olvasó, hogy Goethe könyvét olvassa, de ez semmiképpen sem fárasztó és poros klasszikust jelent, hanem az igazi, mindenekfeletti örök értéket.

(VARSANYI Géborné.)

7. sz. kerületi könyvtár.

KOROKNAY Éva, az Iparművészeti Múzeum osztályvezetője január 22.-én délután központunkban előadást tartott a könyvkötés történetéről. A sok szép régi és újabb magyar könyvet ábrázoló vettített képekkel és két vitrinbe kiállított válogatott könyvkötésünkkel illusztrált előadástól sokat tanultunk.

A gyermekkönyvtárosi tanfolyamról.

Tulajdonképpen korai még írni róla, hiszen az előadás-sorozatnak még csak egyharmadát hallottuk, de ezzel a harmaddal - a tananyagból ítélve - lezárult a tanfolyam első része, melyet általános résznek nevezhetnénk. Bár közben belekóstoltgattunk a könyvtárosi munka egy-egy olyan ágába is, amely konkrét feladatokat foglal magában.

Az eddig elhangzott előadások két csoportra oszlottak: lélektani és általános gyermekkönyvtárosi ismeretek csoportjára. Kétségtelen, hogy a pszichológiával foglalkozó előadások érdekesebbek voltak az utóbbiaknál. Főképpen perszer azért, mert több újat hallottunk bennük. Még azok is kaptak új ismereteket, akik már tanultak lélektant főiskolán vagy egyetemen, mert az előadók a legújabb kutatásokat is ismertették. Ezekből kiderült, hogy a pszichológiának sok - még ma is köztudatban élő - tézise, éppen napjainkban megdőlt. Talán éppen ez a tény adja azt a következtetést, hogy nehéz emberismeretet könyvből tanulni.

Akik most kezdték gyermekkönyvtárosi pályafutásukat, azok sokat tanulhattak az eddig elhangzott szakmai jellegű előadásokból. Még azok számára, akik már foglalkoztak könyvtárban gyerekekkel, inkább az előadásorozat hátralévő része nyújt - ahogy a tematikát néztem - igen nagy segítséget munkájuk további helyes elvégzéséhez.

Hallottunk ugyan az Országos Műszaki Könyvtár osztályvezetőjének előadásában nagyszorú, de egyelőre még nagyon távoli perspektívát mutató új feladatokról, de megvalósításuk - sajnos - ugyszólván teljesen pénzkérdés.

A tanfolyam nagyobb része még hátra van és úgy látom, a hátralévő részből sok hasznosat tanulhatunk és nagyszámu olyan feladattal ismerkedünk majd meg, amelyek a területi könyvtárak mostani viszonyai között, munkával, igyekezettel megvalósíthatók lesznek.

(KOVÁCS György)
3.sz.kerületi könyvtár.

-o-o-o-o-o-o-o-

Könyviszonyteremtés és olvasószolgálat.

A könyvesboltok kirakatai, ahol szinte naponta újabb és újabb könyveket láthatunk, azt bázenyítják, hogy könyvkiadásunk soha nem látott fejlődési fokot ért el az utóbbi időben. Ez az örvendetes jelenség azonban, azt hiszem, valamennyiünknek komoly problémát okoz, hiszen ezeket a könyveket mind ismernünk kellene, hogy az olvasó egyéniségének és izlésének megfelelően kölcsönözdhosszú ki.

./.

Ennyi könyvet egy embernek elolvasni - lehetetlenség. Ezért mi a következőképpen próbáltuk megoldani a helyzetet:

Az újonnan érkezett könyveket elosztjuk magunk között. A rácső részt azután mindenki köteles egy meghatározott időn belül elolvasni, átnézegetni annyira, hogy a könyvek lényegét el tudja mondani a többieknek.

Ezek az ismertetések számunkra igen hasznosak. Ha mindenki csak két könyvről beszél, egy este tizenhat könyvnek (u.i. nyolcan vagyunk) ismerjük meg a tartalmát. Ennyi kb. meg is marad az ember fejében; tudjuk, hogy miről van bennük szó, milyen típusú olvasót érdekelhetnek.

Ez a módszer nálunk igen jól bevált. A könyvtárosok egyre több könyvet ismernek meg és egyre kevesebbre kell azt mondani, hogy sajnos kérem fogalman sincs, hogy ez miről szól.

Hazánkban egyre több ember olvas, egyre több embert kell az irodalmon keresztül helyes világnézetre nevelnünk és elvezetnünk az igazi műveltséghez.

(KEKESI Éva)

2.sz.kerületi könyvtár.

-o-o-o-o-o-o-o-

Mi újság a kilencosbon?

Mint már ismeretes, a mi könyvtárunk volt az első, amely 1955-ben kísérletképpen külön kölcsönzőpultot létesített a 14-26 éves fiatal olvasók számára. A tapasztalat azt mutatja, hogy a kísérlet jól bevált, a kitűzött célt sikerült elérnünk: a külön kölcsönzőrészlegnél egyénileg intenzívebben tudunk foglalkozni olvasóinkkal, amit a két műszakban dolgozó nagyforgalmu könyvtárban különben nehezen valósíthatnánk meg. Így megismerhetjük az olvasók egyéni ízlését, hajlamait, érdeklődési körüket, beszélgethetünk velük pályaválasztási, vagy más problémákról és nem utolsósorban sokkal inkább befolyásolhatjuk őket olvasmányaikon keresztül. Minden olvasóról, aki a külön részlegnél kölcsönöz, személyi lapot vezetünk, ebből lemérhetjük fejlődésüket és az a tény, hogy mindig ugyanaz a könyvtáros foglalkozik velük, megteremtette a bizalomnak azt a légkörét, ami a jó és eredményes munkának előfeltétele.

Mindezek alapján sikerült legjobb, elsősorban irodalmi-érdeklődésű fiatal olvasóink bevonásával, már 1956-ban irodalmi kört szerveznünk. Az ellenfordulni események visszavetették ezt a munkát, de 1957 októberében, az olvasók határozott kívánságára újraalakítottuk az irodalmi kört, melynek vezetését ezúttal VIDOR MIKLÓS író vállalta.

Vidor elvtárs nagy kedvvel látja el feladatát, hiszen őt, mint író is elsősorban a fiatalok problémái érdeklik. Rendszeresen 25-30 fiatal vesz részt a havonta tartott összejöveteleken. Minden alkalommal megbeszélünk egy-egy klasszikus, vagy

új irodalmi művet, amelyek megvitatására az iskolában nincsen lehetőség. (A résztvevők 85 %-a középiskolás és egyetemi hallgató.) A megbeszélések második felében egy-egy fiatal, saját versét, vagy elbeszélését vitatjuk meg, amit előzőleg egy-egy résztvevő bírálatra megkapott és a többiek is elolvastak.

Mindnyájan ismerjük a kamaszkorban általánosan jelentkező irodalmi hajlamú közlési vágyat: azt akarjuk kielégíteni és helyes irányba terelni. Nem érezzük magunkat hivatottnak arra, hogy egy új irányművet indítsunk útjára, csupán irodalomszerető művelt embereket akarunk nevelni. Nem találkoztunk még egy "Petőfivel", vagy "József Attilával" sem, de nagyon örülnénk, ha évek múlva akár csak egy írónkról is elmondhatnánk, hogy nálunk olvasta fel először művét. Az irodalmi kör eddigi eredményei is igazolják a helyes célkitűzést. A fiatalok szívesen vesznek részt az összejöveteleken, figyelmesen elolvassák a kiadott műveket, élénken vitatkoznak és lelkesen megvitatják egymás írásait is. A terület pedagógusai is felfigyeltek a kör munkájára, résztvesznek ülésein és velünk együtt kíváncsian várják a fejleményeket.

(X X X .)

====

Első élmény im.

Négy éve vagyok könyvtáros, de bevallom, még mindig csak kezdőnek érzem magam. Harom évig tudományos könyvtárban dolgoztam és szinte belém idégződött, hogy a jó könyvtárosi munka feltevélei: az általános műveltség, a jó memória és a pontos adminisztráció. És most, bár alig két hónapja, hogy a Kalváriai téri fiókba kerültem - igen gyakran elgondolkozom azon, hogy mennyivel előbb, szívesebb a népkönyvtári munka.

Sokoldalúságot és végtelen türelmet igényel, mert felnőtt embereket nevelni valóban nagyon nehéz. De meg kell találni, meg kell keresni a legmegfelelőbb módszert külön-külön minden egyes olvasónál.

Először is közvetlen kapcsolatot igyekszem létesíteni velük, hogy azután bizalommal forduljanak hozzám apró ügyeikkel, bajaikkal. De hogyan? És ez a legnehezebb. Az idősebb, nyugdíjas olvasóknál még csak könnyebb a dolog, ők olyan hálásak, ha van aki meghallgatja mondanivalójukat. A múltkor Géza bácsi is - egyik legrégebbi olvasóim - igen örült, hogy elujsgóolhatta: unokát vár a család. Én is örültem a hírnök és rögtön hazá is küldtem vele az "Anyák könyvét", gondolván, az ilyenkor igen hasznos olvasmány.

A napokban egy kedves fiatalasszony, tőle szokatlan levertséggel, fáradt arccal jelent meg.

- Talán mulattak az ójszaka? - kérdeztem érdeklődve.

Keserű mosolyra rándult az ajka és ... és elkezdett panaszkodni. Ő nem mulatott, egész éjszaka virrasztott. Leste, várta a férjét, aki már második éjszakáját tölti távol a családtól. Valaki elrabolja tőle a férjét, gyermekétől az apát és ő tehetetlen. Csak néztem a mély, lila árnyakkal aláfestett, bánatos szemét és végtelen szánalom fogott el. Nem, ezt az aszszonyt nem lehet magára hagyni; itt valahogy segíteni kell. Igen, először tanácsot kell adni. Menjen el a fedrászhoz, csinosítsa magát, várja meleg, tiszta otthonnal a férjét. Ne nézze kétségbeesetten, tehetetlenül, hogy elveszik tőle, hanem hódítsa vissza. És szinte együtt izgulok vele, együtt várom férje visszatérését. No és addig is vidám, szívderejtő könyveket adok neki, hogy elfelejtse bánatát.

Nem régebben egy néninek Balzac könyvet ajánlottam. Csak belelapozott és már is kész volt a válasszal. Ő bizony ilyen könyvet el nem visz, ahol oldalakon keresztül sinos párbeszéd. A multkor is ilyen könyvet kapott, de csak átlapozta a leírásokat, mert végigolvasni nincs türelme. Tudtam, hogy házasaszonny. Próbáltam megváltoztatni a véleményét.

- Az a legérdekesebb - magyaráztam, - olyan ragyogó estélyek, ebédek, találások vannak néha azokban a részletekben leírva, hogy egyet-mást még mi is elleshetünk belőle. - Ez érdekelte. Megindult közöttünk a beszélgetés. Azt is elmondtuk egymásnak, hogy ki hogyan süti a fánkot. Végül még egy szakácskönyvet is kölcsönöztem neki.

Bizony nagyon meg kell jegyezni, hogy kinnek születik unokája, kinnek fáj a szíve, kinnek beteg a macskája, mert így egy rövid kérdés után megindul a beszélgetés, amelyet aztán úgy irányít a könyvtáros, hogy azt is megtudja, melyik könyv tetszett és miért? És csak ezután kezdődhet a nevelő munka, annak eldöntése, hogy milyen könyvet ajánljak neki.

Igy lassan-lassan egész ismerős arcokkal néposul be a könyvtár, kedves ismerősökkel, akikkel munka közben szívesen elbeszélget és akikről munka után elgondolkozik az ember.

Hogy mennyire hálásak, azt ennyi idő után nem lehet meg tudni, de az, hogy az utcán kedves ismerősként köszöntenek, jóleső melegséggel önti el az ember szívét és úgy érzi, érdemes fáradni.

(FÜLLKI Jánosné)
44.sz.kerületi könyvtár.

==:==:==:==:==:==

Tavaszi üdülési lehetőségek.

Áprilistól-juniusig 9 darab 14 forintos SZOT bontalójegyet kapunk. A megadott lehetőségek:

Zebegény, Bakonybél, Mátrafüred, Lillafüred, Dédes, Balaton-
lelle, Balatonfüred, Héviz.

Ezek közül kérhetünk, de leginkább csak Zebegényt szoktunk kapni, de ez nem rossz, szép vidék, jó ellátás, kitűnően fűtött szobák, családi hangulat, az olcsó vasuti költség szempontjából.

Igyekezünk jelentkezni, mert március közepéig már a végleges listát kell beadni a SZOT-nak.

Ezt a 9 helyünket még egy nagyon kellemes és olcsó üdülési lehetőség kerekíti ki. Pilisszentkereszten, a Wertex üdülőjében, a Budapesti Bizottsághoz tartozó 41 tudományos intézmény dolgozói részére, minden turnusban 15 hely van fenntartva.

(1 db négy-ágyas, 1 db 3 ágyas és 4 db két-ágyas.)

Dolgozó és házaspár napi 20-20 Ft,

3-5 éves gyermek díjtalan,

5-10 éves gyermek napi 10 Ft.

10 éves feletti gyermek napi 20 Ft.

A beutalás ide is turnusszerű, mindig szerdai napon kezdődik. Ide általában még mindenkit beutaltak - a nyári hónapokat kivéve persze - akit kértünk. Mindenki nagyon jól érezte ott magát, a környéke kiváló s nagyon jó turista lehetőségek vannak.

Gyermeküdtetés lehetőségei:

u.n. iskolás üdtetés, az általános iskolások részére, napi 6 Ft-os árban, ingyenes vasut, a tanítás biztosítva.

Márciusban leányok,

Áprilisban fiúk,

Májusban leányok

mehetnek.

Bővege gyermekek részére iskolaszabatoriumi beutalási lehetőség is van.

Miután kevészszámu beutaló áll rendelkezésre és azt igazságosan szeretnénk elosztani, kérjük, hogy mindenki saját érdekében mielőbb jelentkezzen a központ bibliográfiái osztályán Raáb Annánál.

x x x

Önköltséges lehetőségek családok, gyermekek számára is: •
KIRÁLYRET napi 30 Ft, LILLAFÜRED napi 32 Ft., májustól: MISKOLC-TAPOLCA napi 34 Ft. (Jelentkezés u.o. Szász Károlyné-nál.)

-o-o-o-o-o-o-

"Az ugynevezett népi kapitalizmus. (A kapitalista és szocialista országok élétszínvonala.)" címmel, február 13-án délután TOLNAI György magyelmét kéltő előadást tartott központunkban.

-o-o-o-o-o-o-

MSZBT hírek

A februárra tervezett magyar-szovjet baráti találkozót március második felében fogjuk megtartani.

A MAGYAR SZOVJET BARÁTSÁG HÁZA (VII. Gorkij fasor 45.) februári és márciusi műsorából:

- Febr. 20. csütörtök este 6.30 ASCHER OSZKAR Kissuth-díjas előadóművész szavalo-estje. "Orosz és szovjet költők élő antológiája" c. sorozat második előadása. Közreműködik: Erdész Zsuzsa, a Magy. All. Operaház szólóénekes. Zongorán kíséri: Krosznai János, a Magy. All. Operaház korrepetitóra. Belépődíj: 3 Ft. POLGÁR Erzsébet is igényelhető.
- Jegyek:
- Febr. 22. szombat d.u. 5 óra "TAVASZ" (Vaszna) Oroszul beszélő szovjet film. Belépődíj: 3 Ft.
- Febr. 23. vasárnap d.e. 11 óra este 7 óra MÉSÉBELI HŐSÉBTEK - VALÓSÁGOS HŐSÖK. Uttörők részére mesél: Vihar Magda pedagógus. Belépés díjtalan.
- "HÁROM BAJTÁRS" (Tri tovarisces) Film szovjet katonák életéről. Belépődíj: 3 Ft.
- Febr. 25. Kedd este 6 óra MAKARENKÓ-SZÜLŐKNEK. Előadássorozat. Első előadás: Makarenkó téniszszülőknél a gyermeknevelés nehézségeiben. Belépés díjtalan.
- Febr. 26. szerda este 7 óra "SZTYEPAN KOLCSUGIN". Vaszilij Groszman regénye alapján készült, oroszul beszélő szovjet film. Belépődíj: 3 Ft.
- Márc. 4. kedd este 6.30 BEETHOVEN-est, mikrobarázdás lemezekkel. A Gorkij Könyvtár rendezésében. Belépés díjtalan.

X

A Magyar-Szovjet Barátság Háza énekkara jelentkezőket még szívesen lát (a kerületi könyvtárak olvasói közül is). Jelentkezni lehet a Barátság Háza vezetőjénél Berzeviczy elvtársnőnél. (Tel. 225-705.)

X

A Barátság Háza nyitvatartási ideje: kedd, csütörtök, szombat, vasárnap d.u. 4 órától, este 10 óráig, valamint a műsorban jelzett egyéb időpontokban.

A KÖNYVTÁROSOK SZABÓ ERVIN KÖR-ének hírei: a januárban megindult tagszervezés eredménye eddig: 120-an jelentkeztek könyvtárosaink közül. Tagsági igazolványok február hó folyamán elkészülnek. Belépési nyilatkozat igénylése és tagsági díj fizetése (fél évre 10 Ft.) a központban, POLGÁR Erzsébetnél.

A Tervek szerint március hó folyamán egy szakmai előadás lesz, a tájékoztató munkáról.

Könyvtári beszélgetés a nacionalizmusról

(1.rész.)

Január 29-én este mintegy ötvenen jöttek össze a szakszervezet meghívására, hogy Kalmár Györggyel, a Népszabadság munkatársával a nacionalizmusról beszéljünk.

Híradónkban a közel két órán át tartó érdekes, színvonalas vitának, melyben Szász Károly, Révész Ferenc, Szelestey Gyuláné, Szalai György, Zalai Zoltán és mások vettek részt, csak néhány kérdésre tudunk kitérni a kérdések sokrétűsége és a válaszok terjedelmessége miatt.

Melyek voltak a főbb problémák?

1.) Miért utasítjuk vissza a nyugati sajtó és rádióadók, a hazai ellenforradalmár elemek által makacsul hajtogatott állítást, hogy t.i. a szovjet csapatok magyarországi tartózkodása "megszállás".

Kalmár elvtárs utalt a U.S.A. csapatok angolai, franciaországi, olaszországi stb. tartózkodásról épülő atomkilövő helyeire. Mi éppen ezek miatt ragaszkodunk a szovjet csapatok magyarországi tartózkodásához.

Mi nem mondjuk, hogy pl. Anglia az amerikai csapatok ott-tartózkodása folytán amerikai "megszállás" alatt van. Ezt csak akkor mondhatnánk, ha Anglia kül- és belpolitikáját az ottani U.S.A. hadvezetőség intézné, ha az amerikai erők jelenléte nélkül megdőlné az angol tőkeshatalom, vagy az amerikai csapatok az angol kapitalizmus megdöntése végett tartózkodnának ott. Mi elismerjük, hogy a gyarmati rendszeren zsirosodott és zsirosodó angol kapitalizmus ma még saját lábán is megállna.

De ennek megfelelően visszautasítjuk azt, hogy a szovjet csapatok jelenléte "megszállás", mert a szovjet csapatok sem törnek a mi szocialista rendszerünk megdöntésére, ezzel együtt kül- és belpolitikánk megváltoztatására. Emlékezzünk: 1956 október-novemberében, amikor rendszerünk veszélybe került, kormányunk kérésére a varsói szerződésnek megfelelően éppen a szovjet csapatok adtak segítséget. Ma, azután, hogy pártunk, újjászületett, fegyveres erőink, kormányunk tanult októberből, a nyugati imperialisták akkori "jóindulatából" buzgó "segítségéből", a fehér terror rémtetteiből, azt is elmondhatjuk: ha ma még az angol kapitalizmus megállna az U.S.A. csapatok ott tartózkodása nélkül is, ma már a magyar munkáshatalom éppúgy megállna a szovjet csapatok ott tartózkodása nélkül.

De mindaddig, míg az amerikai imperialista csapatok Nyugat-németországtól a Földközi-tengerig itt állomásoznak, veszélyeztetve van függetlenségünk. Ahhoz gyengék vagyunk, hogy velük szemben egyedül helytálljunk.

Kalmár elvtárs emlékeztetett az ismételt szovjet ajánlatokra: vonják ki Nyugat-Európából az U.S.A. csapatokat, számolják fel támaszpontjaikat, a Szovjetunió a varsói paktum országaiából, ez országok kormányival egyetértésben nyomban kivonja oddig is többször csökkentett létszáma hádercét.

- Mig nyugatot talpig fegyverben tartják, mig atom-kilövő helyeket építenek -leszerelés helyett- szükségünk van függetlenségünk, rendszerünk védelmében a szovjet csapatok jelenlétére.

2.) A vita során elhangzott az a megállapítás, hogy a nacionalizmus: igaz hazafiság. Miért bélyegzik meg a kommunisták a nacionalizmust?

[Utólagos beszélgetések közben kitűnt, hogy a fenti megállapítás mögött az a gondolat húzódik meg: ha a kommunisták támogatják az arab nacionalizmust, miért ítélik el a magyar nacionalizmust? Ugy hiszem helyes ideiktatni: a kommunisták seha, sehol, semmi körülmények között nem támogatják a nacionalista szemléletet, de támogatják az arab népek antiimperialista mozgalmait, melyek függetlenségre törekedve a főellenséget, a nemzetközi imperializmust gyöngítik. Magyarországon más a helyzet. A magyar nacionalizmus 1867 óta mindig az imperializmust szolgálta, függetlenségünk elárulását jelentette. "Kiegyezett" az osztrák függőséggel, antant csapatokat hívott 1919-ben a felszabadító háborút folytató magyar proletárdiktatura hátába, eladta függetlenségünket a német fasizmusnak, ENSZ, vagyis USA csapatokat hívott be 1956-ban a magyar munkáshatalom megdöntésére, ma is az amerikai imperializmusnak árulja hazánkat.]

Kalmár elvtárs emlékeztetett arra: nemcsak a kommunisták bélyegzik meg a magyar nacionalizmust, gondolkozó magyar emberek már akkor megbélyegezték, amikor kommunisták még nem is voltak. Ady Endrét említtette. - Amit ő emlékezetből a beszélgetés folyamán nem tehetett meg, azt mi most pótoljuk.

Úne így vélekedett Ady Endre ezelőtt több mint félszázaddal a nacionalizmusról:

"Európánk lehesseget végre egy utálatos lidércet a melléről: a nacionalizmust. Lidércnek mondjuk, de több mint lidérc. Egyik boldogtalansága az emberiségnek. Fojt és öl milliók karjával.

Mennyi történelmi gátságot történt már általa. Népek összcusztása...

Itt a leszámolás ideje. Ahol nem frázis a haladás, ott készül a világosulni kezdő nép, hogy kitépje ezt a mérges, élősdit növényt.

A nacionalizmus: dühölt hazafiság. De még ez sem. A nacionalizmus nem hazafiság... Aki ellensége a haladásnak, az hazááruló, ha örökösen nem tesz is egyebet, mint a nemzeti himnuszt énekl."

"A nacionalizmus arra jó, hogy a vele megmámorosított tömeg ne vegye észre, mi hiányzik neki. Európát itt-ott néha elfogja egy-egy nacionalista rángatódzás, ez a vitustán, az elmulás ellen rugkapál a nacionalizmus".

S Ady több mint ötven esztendővel ezelőtt meglátta, hogy a nacionalizmus egyik legveszedelmesebb válfaja a mi "külön-bejáratu" magyar nacionalizmusunk:

"A magyar nacionalisták kitűzik a trikolort s esetleg melléje a pápai zászlót. Ez a magyar nacionalizmus. A legfoförtelmesebb, a legveszedelmesebb nyavaly. Kikínázza a tömegek vad butaságát, a

félműveltek szénvedélyeit. A nacionalizmus voltaképpen inter-
nacionális szövete a sötétségnek és butaságnak."

Ady nem volt esem- és feltámasztója a vatikáni rádió és a pápa lapja, az Osservatore Romano 1956 október-novemberi örömjön-gásának, Mindszenty mennybemenetelének. Közel negyven esztendője pihent már ekkor a Kerepesi temetőben. De több mint ötven esztendője jegyezte fel a következőket:

"A magyar nacionalizmus áll a legintimebb kapcsolatban
Rómával... A magyar nacionalisták a magyar imperialisták hőbort-jait hirdetik. Ez egy régi időknek a jelszava: A Maximum regnumak".

S bár Ady nem ismerte, nem is ismerhette még a nemzetközi imperializmus mechanikáját, kiindította:

"A magyar nacionalizmus [egy] nagy, nemzetközi szövete-késnek a csapata".

x x x

(Az idézetek a Főja Géza által szerkesztett Ady: Jóslások Magyarországról s. a. Fehér Dezső által szerkesztett Ady: Ha hív az acélhegyű ördög cí-mű könyvből valók.)

Következő számunkban adjuk a beszélgetés ismertetésének befejező részét.

R.L.

x x x

Az "Ősember és a primitív népek művészete" c. kiállita-sunk márciusban bezárul. Anyaga nagyobb körületi könyvtársinkban is kiállitható. A Tájékoztató osztályon kell az igénylést beje-lenteni.

x x x

A diafilm kölcsönzést március 3-án huszonkét kerületi
könyvtárban megkezdjük. Február 27-én reggel 1/2 9 órakor az
ebédlőben bemutatjuk a diafilm kölcsönzés technikáját és átad-
juk a kölcsönzéshez szükséges összes kellékeket: cím és csoport-
os leltárkönyvet, nyújtakönyvet, tároló dobozokat, könyvkartyá-
kat stb.

x x x

HIREK A KERÜLETBŐL

MATYÁS király megválasztásának 500-ik évfordulójára kiállítást rendezett az I.kör.11.sz., a IV.ker.(Újpest) 28.sz., és a III.ker. 33.sz.(békásmogyeri) Szabó Ervin Könyvtár. (A többféle érdekes képanyagot tartalmazó kiállítást a többi kerületi könyvtár is bemutatja olvasóinak.)

A Szabó Ervin kerületi könyvtárak vezetői és az A.K.V. kiküldöttel január 29-én összejöttek a Sz.L.K. központjában, hogy megbeszéljék közös problémáikat. Többek között a könyvkiadással kapcsolatban mutatkozó olvasóigényeket, a rendelésnél és szállításkor mutatkozó hiányosságokat tárgyalták meg, stb. A felmerült kérdésekre az A.K.V. részéről Ubornyak elvtárs válaszolt.

A IX.ker. 26.sz. (Mester u. 53.) Szabó Ervin Könyvtár olvasóértékeztetést tartott, melyen a vezető a könyvtár múlt évi munkájáról számolt be és ismertette 1958. évi tervét. A résztvevők számos kérdést tettek fel, többen hozzászóltak az elhangzottakhoz.

A kerületi tanácsok figyelemmel kísérik a Szabó Ervin kerületi könyvtárak munkáját és súlyt helyeznek azok fejlődésére. Legutóbb a III., XVII. és XVIII. kerületi V.B.-nél tárgyaltak a területükön lévő Szabó Ervin könyvtárak ügyét. Tekintettel a lakosság egyre fokozódó olvasási igényére, az 1958. évi köztségfejlesztési bevételből megfelelő anyagi keretet szándékoznak a könyvtáraknak juttatni könyvre, könyvtárbővítésre, sajátkezelésű állomás létesítésére.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár két mozgó villamoskönyvtára a főváros logkülönbözőbb helyeire viszi a könyveket és kölcsönöz: Rákospalotán, Pestlőrincen, Pesterzsébeten, Kelenföldön, Kőbányán stb. lakó olvasóinak. Egyik állomását, az albortfalvait azonban meg kellett szüntetni forgalombiztonsági okokból. (48-as villamosvégállomás Albortfalva kitérőnél.) Ennek pótlására a XI.ker. 6.sz. Sz.E.könyvtár sajátkezelésű állomást létesített Albortfalván.

Sz.I.

F E L H I V Á S !

Kérjük a könyvtár minden dolgozóját, hogy az 1956-57-es é v k ö n y v "Dolgozóink szakmai, tudományos és társadalmi munkássága" o. rovatához a fenti évekből pontos adatokat küldjenek a következőkről:

- a.) Nyomtatásban megjelent művek (cikkek, közreműködés, lektorálás, szerkesztés) bibliográfiája.
- b.) Szakmai és egyéb tudományos vagy társadalmi egyesületekben való szereplés.
- c.) Előadások (felolvasások, összedílitások stb.)
- d.) Egyéb tevékenység.

Az adatokat 1958. március 5-ig juttassák el F e n y v o s i n é -hez a titkárságra.

-o-o-o-o-o-

Dolgozóink tájékoztatására közöljük, hogy a könyvtár egyeztető bizottságának tagjai a következők:

Az intézetvezetőség megbizásából:

Szász Károly, Központ, feldolg. oszt, vez.
Szelestey Gyuláné, Központ, nédszertani oszt. vez.
Zalai Zoltán, Központ, osztályozó csoport.

A szakszervezet megbizásából:

Galuska Gyula, Központ, kölcsönző csoport.
Lux Lászlóné, 9.sz. kerületi könyvtár.
Marót Miklós, Központ, nyilv.szolg. vez.

Beadványt az egyeztető bizottság mindegyik tagja elfogad.

A kerületi tanácsok és a kerületi könyvtárak kapcsolatáról.

Mikor 1957. április 1.-én a kerületi könyvtárhálózatot viszszaalakították központunkhoz, több Tanácsnál az a vélemény alakult ki, hogy ezentúl már kizárólag a mi feladatunk a kerületi könyvtárak anyagi és szellemi támogatása. A VIII. kerületi Tanács volt az első, amelyik ezen a téves állásponton változtatott és jelentős összeggel segítette a területén működő három könyvtár könyvbeszerzési alapját. Az 1959-es esztendő ezen a vonalon is jelentős előrelépés jegyében indult. Mind több tanácsnál érvényesül a valódi helyzet: ha könyvtár a kerületben van, a kerület dolgozóinak a kultúrszolgálatában, akár a központhoz, akár a tanácshoz tartozik. Jelentkezik ez az egészséges felismerés a közös rendezvényekben, a javaslatok, jelentések megbeszélésében és mind több Tanács V.Biz.-a tüzi napirendjére a kerületében működő könyvtárak beszámolóját, munkatervét. A népművelési csoportok vezetői rendszeresen részt vesznek a kerületi könyvtárak munkabeszámolóiban is. De jelentkezik anyagiakban is!

Még az év előjében vagyunk, de már is több Kerületi Tanács ajánlott fel jelentős összeget könyvbeszerzésre.

A II. ker. Tanács	40.000
a III. " "	20.000
a IX. " "	15.000
a X. " "	10.000
a XVII. " "	5.000
a XXI. " "	20.000 forintot.

Reméljük, hogy ez a jó és eredményes munkánkat segítő állásfoglalás előbb vagy utóbb minden kerületi Tanácsnál érvényesül és rövidesen újabb támogatásról számolhatnak be.

(-y -a)

=====

Uj kerületi könyvtárosaink részére KÖZPONTI TÁMOGATÁST vettünk tervbe. Végig megyünk velük valamennyi osztályon, raktáron, könyvkötészetben stb, hogy minél közelebbről megismerjék központi munkánkat. Központi könyvtárosaikkal viszont kerületi könyvtárainkat fogjuk meglátogatni. Reméljük, hogy ezekkel a csere-látogatásokkal is könyvtárosaink ismeretét gyarapítjuk és szakmai képzésüket segítjük.

=====

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSÉRŐL.

most jelent meg az 1957. évi jelentés. A jelentés több mint 60 oldalon számol be a fővárosi könyvtári hálózat elmúlt évi eredményeiről és egyben rámutat a munkában található hiányosságokra, a könyvtári tevékenység további feladataira. A jelentés külön fejezetben foglalkozik az igazgatási és könyvtárpolitikai kérdésekkel, a központ és a Pedagógiai Könyvtár, továbbá a kerületi könyvtárak adataival, a könyvtár gazdasági, személyzeti kérdéseivel és végül az elmúlt tervidőszak tervteljesítési eredményeivel.

A jelentésből kivenölünk két táblázatot, amely jellenző képet ad az 1957-es évi munkánkról, egybevetve 1955 és 1956 adataival.

A központi könyvtár főbb adatai 1955-1957. évben

	1955	1956	1957
Vásárolt könyvel (db) és folyóiratok (évf.)	15.208	7.371	14.207
Beiratkozott olvasók száma	9.232	8.325	7.947
Kölcsönzők száma	37.436	28.566	28.184
Kölcsönzött kötetek száma	79.641	60.773	66.710
Helyben olvasók száma	85.748	61.534	46.401
Helyben olvasott könyvt. egységek száma	156.483	107.742	99.181

Mint látható, néhány területen túllépték az 1957-es évi eredmények az 1956-os adatokat, megközelítve az 1955-ös éveket. Ilyen a vásárlások, szerzeményezés, a kölcsönzők száma és a kölcsönzött kötetek száma. Ezzel szemben több területen (a beiratkozott olvasók, a helyben olvasók és a helyben olvasott könyvtári egységek számánál) nemcsak az 1955-ös, hanem az 1956-os évi eredmények mögött is elmaradnak a központ 1957-es évi eredményei.

A kerületi könyvtárak főbb adatai 1955-től 1957-ig

	1955	1956	1957
Könyvállomány (db)	764.206	826.971	829.493
Beiratk. olvasók száma	115.934	118.732	112.904
Kölcsönzők száma	..	1.071.212	1.052.854
Kölcsönzött kötetek száma	3.265.037	3.224.726	2.984.501
Olvasótermi látogatók	..	92.327	100.472

* A két villamos mozgókönyvtárral együtt (az 1955-ös és 56-os években is)

Az adatok - ahol rendelkezésre állnak - azt mutatják, hogy a kerületi könyvtárak a könyvállomány szempontjából előnyösebb helyzetben vannak az 1955-ös állapotnál (legalább is, ami a könyvek mennyiségét illeti), a beiratkozott olvasók számánál csupán csekély mértékben maradnak el az 1955-ös évi színvonalától (az 1956-os évtől már inkább) - A kölcsönzött kötetek száma tekintetében kb. azonos a lemaradás mind 1955-től, mind 1956-tól; ez a lemaradás

azonban itt sem jelentős.

Az egész könyvtár 1957. évi tevékenységének két fő mutatószáma a következő:

a kölcsönzők és helyben olvasók száma: 1,228.911

a kölcsönzött és helyben olvasott kötetek és egyéb könyvtári egységek száma: 3,150.392 ;

vagyis a könyvtár dolgozói 1957-ben több mint 1.2 millió olvasóval foglalkoztak és ezek számára csaknem 3.2 milliónyi könyvet (illetve egyéb könyvtári egységet) adtak olvasásra. Ezek az eredményeink. A lemaradások mennyiségi és minőségi megszüntetése, s ezen túlmenően a korábbi évek adatainak felteljesítése, - ezek a feladataink 1958-ra.

(T.Gy.)

A Tájékoztató és Propaganda osztály technikai felszereléseiről szeretnénk néhány adatot közölni, mert attól tartunk, hogy kerületi könyvtárosaink között is akad olyan, aki nem tudja, milyen gazdagok vagyunk. Van kitűnő rádió és lemezjátszó készülékünk, magnetofonunk, hangerősítő berendezésünk, képek és könyv-illusztrációk vetítésére egyaránt alkalmas epidiaszkópunk, diafilm- és keskeny-filmvetítő gépünk. Mindez kerületi könyvtárosaink rendelkezésére áll, természetesen anyagi felelőség mellett. Még a szállításról is mi gondoskodunk. Az igényléseket a Tájékoztató és Propaganda osztályon kell bejelenteni.

A Krónikás leveszi sok évnyi könyvtári munkától fáradt szeméről a szemüveget és enlékezik. Hogy is volt? Vajon mit kapott pl. 20 év előtt a "fiókos"-nak becézett Dolgozó Könyvet. Ez volt minden. Se szakmai se kulturális vonalon nem foglalkozott vele senki. Ha a jószerecske képzett fiókvezetővel áldotta meg, az tanítgatta, ha gyenge társaságba, gyenge "fiókba" került, csak csettlett-botlott a könyvtárban és "szemplizett".

Oh ti boldog nai könyvtáros-kollégák, gondoljatok erre ti is - egy percre! Aztán döntsetek, mire van szükségtek: magnetofonra, rádióra, avagy - televízióra? Lesz az is rövidesen.

Az ember és a primitív (természeti) népek művészete.

Reprodukciós kiállítás.*

Jól és szépen sikerült a Központ idei első nagyobb kiállítása. Olyan művészeti anyagot igyekszik olvasóinkkal és látogatóinkkal megismertetni, amelyet általában nem nagyon ismernek. Az elmúlt évtizedekben világszerte megnőtt az érdeklődés a művészetek iránt, modern művészek, átnyulva az emberiség évezredekéin, különböző stíluskorszakain, példaképnek tekintik a természeti ember egyszerű vonalú, de színbolusokban gazdag kifejezési formáit.

Lépcsőházunkban, (kiállítási termünkben?) egymás mellett sorakoznak a freskó-festészet, szobrászat, iparművészet, házi ipar, játékkészítés, díszítőművészet legősibb alkotásai. Talán nem egyszerűsítjük le a művészetek értékelését, ha azt mondjuk, mindez azt példásza, hogy az ember, a legegyszerűbb fokon is, széppé, gyönyörködtetővé és nem csak használhatóvá igyekszik formálni mindazt, amire életéhez szüksége van a világból.

Ennékeztetőül néhány gondolat nagyról a kiállításról:

Nem felodhatjuk el, hogy már most kezdünk el kiállításokat készíteni, hanem már közel egy évtizede foglalkozunk ilyenekkel. A mai kiállításokban érték meg az évek során szerzett tapasztalatok: hetenként cserélt vitrinek helyett jobban előkészített nagyobb kiállításokat érdemes készíteni, a könyv- és képanyagot tárgyi anyaggal kell színesíteni, dekorációs karton és gépelt papírlapok helyett nehezebb anyaggal és hozzáértő munkával kell a felirásokat elkészíteni stb.

Szerencsém gondolat volt a kiállítási hely kibővítése a "törpék" csarnokával, a lépcsőház alatt. A Budapest gyűjtemény így megenekült attól a visszaeséstől, amelyet az impresszionista kiállítás okozott.

Kevesebb a vita, kevesebb az ellenzője a kiállításoknak. Érdemül legyen felröva a rendező csoportnak, hogy nem is esinált felfordulást a könyvtárban, nem volt rá szükség, hogy nekik dolgozzon napokig a kötészet, a műhely, a gondnokság, anint az évekkel ezelőtt bizony előfordult, sokkal kevesbé jelentős kiállításoknál. S így is van ez jól, akkor kezdetünk ilyen vállalkozásokba, ha a többi könyvtári feladattól sem pénzt, sem munkaerőt nem veszünk el. Mindnyájan ügyeljünk arra, hogy mindig így legyen.

* Szerk. megjegyzés: Birálatot kaptunk a kiállítás címéért. Elfogadtuk. Helytelen, az "übermensch"-i terminológiából átesusztott megjelölés: "primitív" népek. - Sajnos a kritika a tárglok, hírdetvények elkészülte után érkezett...

Tánora perdülünk szombaton, február 22.-én este 8 órakor

B A L L E S Z A K Ö N Y V T Á R B A N !

a KISZ és a SZAKSZERVEZET közös erővel összefogott; azt akarja, hogy mindenki otthon érezze magát nálunk és jól mulasson. Lesz vidám műsor, szövegösszekötő - Győri György -, 4 tagú szorgalmas zenekar és tréfás fejtörő nagy nyerenényekkel. Enni-innivalóról bőven gondoskodunk, sőt esetlegesen utánpótlásról is! Viharvert palotánkat kivilágítjuk, díszbe öltözünk és langragyult szívvel járjuk a táncot - reggel 5 óráig. Vendéget is hozhat magával mindenki, szívesen látjuk őket. A "család"-hoz tartozó törzsolvasóinkat pedig egyenesen elvárjuk.

Jó mulatást!

x x x

A szerkesztésért és kiadásért az intézetvezető felel.
Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.